ነቀርሳ (ካንሰር)ምንድን ነው?

ነቀርሳ (ካንሰር ብዙ ስዎች የሚያጠቃ በሽታ ነው ብዙ ሰዎች ስለ ካንሰር ሲሰሙ በፍርሓት ይዋጣሉ ይህ ፍርሓት አንዳንድ ግዜ ሰልነቀርሳ ምንነት ተረደተን በግዜ እንዳንከላከለው ያደርገናል(ተስፋ ያስቆርጠናል) ስለ ነቀርሳ በበለጠ ማውቅና መረዳት እንዳንፈራውና በግዜ እንድንቆጣጠረው የሚረዳን አንዱ ዜዴ ነው።

ንቀርሳ ብዛት ያላቸው የበሽታ ዓይቶች ጥርቅም ነው ይህም ህዋሳት ያለአግባብ ስራቸውን ትግባራቸው(ሲሰፋ ምክንያት የሚመጣ በሽታ ነው ሰውነታችን በብዙ ቢልዮን የሚቆጠሩ ጥርቅም ህዋሳት የተገነባ ነው እነዚህ ህዋሳት መላ አካላችን ማለትም ሰውነታችን ቆዳአችን አጥንታችንን ልባችንን ሳምባችንን እንዲሁም ሌሎች ህዋሶቻችን ይገነባሉ እንደሚታወቀው እንዚህ ጥቃቅን ሕዋሳት እርስ በርሳቸው ይራባሉ ይህም ሰውነታችን እንዲያደግ ወይንም እንዲጠግን ለመርዳት ነው። ሕዋሳት በተለመደው የመራባት ሆን የመከፋፈል ሕግ ወጪ በሆነ መንገድ ከተራቡም ወይንም ከተከፈፋፈሉ ይህ ሕገወጥ አሰራር ቱመር እብጠት ይባላል እብጠት(ነቀርሳ ሳይሆን) ወይንም አደገኛ የሆነው እብጠት ሊሰፋ ይችላል ነገር ግን ወደሌሎች አካላት ላይተላለፍ ይችላል፣ትልቅ ችግር በመፍጠር(ሊከላከል ልዩ የሆነ ሁኔታ ሊፈጥር ይችላል ነገር ግን አብዛኛውን ግዜ በ ቀዶ ጥገና(ከተወገደ) ተመልሶ ላይበቅል(ላያድግ) ይችላል።

አደገኛ እብጠት ነቀርሳ (ማሊግናንት ቱሞር) ይባላል እብጠቱ ባከባቢው የሚግኙትን የሰውንት ክፍሎች ብመውረር ጉዳት ሊያደርስ ይችላል እንደገና ወደ ሌሎች አካላት በመተላለፍ አዳዲስ እብጠቶች ሊፈጥር(ሊያበቅል) ይችላል ይህ እብጠት(ማታስታሲስ) ይባላል።

አደገኛው እብጠት ግዜ ሕዋሳት ፍጹም ክቁጥጥር ውጪ መቀነ ያስራርር መንገድ ያድጋሉ አንዳንድ ግዜ እንዳንድ ምክንያት የመጀመርያው እብጠት በቀለኦ ጥገና ከተወገደ እብጠቱ በሌሎች የሰውነት ክፍሎች ላይ ወይንም ብዝያው በነበረበት ላይ እድገቱን ሊቀጥል ይችላል።

ነቀርሳን ምን ያመጣዋል?

ሴሎች(ሕዋሳት) ላይ እርባታቸውን ወይንም የመከፋፈላቸውን ኣግባብ የሚገታ እንድ የሆነ ለውጥ ሲመጣ ነቀርሳ ይመጣል ወይንም ይፈጠራል ይህ ልውጥ በጉሮሮ በሳምባ ንቀርሳ ሄፒታይትስ ቢ መመረዝ ወይንም ብሲጋራ ጢስ እራስን በማጋለጥ ነው ለብዙ ግዜ ተደጋጋሚ የሆነ ንቀርሳ ከሚያመጡ ከሚካሎች መጋለጥ ነቅረሳ እንደሚያስከል ሳይንትስቶች በጋራ የሚስማሙበት ሓቅ ነው ይህም (ካርሲኖጅን ይባላል) የሰውነት ሕዋስት ያላግባብ እንዲራቡና እንዲከፋፍሉ ያደርጋል የ ካርሲነጅን ምሳሌዎች የሚከተሉት ናቸው የተባይ መጥፍያ ምደሓኒቶች ጨረሮች(ራድየሽን) ምርዛም ቅመሞች እንዲሀይ የሲጋራ ጥቀርሻ(ታር) ናቸው በተጫማሪ ለብዙ ግዝያት ሲጋራ ማጤስ የሳምባ ጉሮሮ የፊኛ ነቅርሳዎች ሊያስከትል ይችላል።

ኣንዳንድ ነቀርሳዎች ለምሳሌ የትልቅ ኣንጀት የወንዶች የዘር ከረጢት የጡት ወይንም ያንጎል ነቀርሳዎች ምክንያቶች ገና ግልጽ ኣይደሉም(ኣልተደረሰባቸውም) ለምን ኣንዱን በሽታተኛ ኣጥቅተው ሌላውን ሊያጠቁ የማይችሉበትን ምክንያት ኣልተደረሰበትም የጉበት በሽታ የሕክምና እርዳታ የጽሓይ ሙቀት መከላከል ወይንም ሲጋራ ማጤስ ማቆም በካንሰር የመያዝን ኣደጋ ይቀንሳል።

ቀደም ብሎ የነቀርሳ ምርመራ ማድረግና የነቀርሳው ሳይራባ ሕክምና መጀመር ነቀርሳውን ሳይስፋፋ ለማዳን ትልቅ እገዛ ያደርጋል ከሞትም ያድናል።

ኣንዳንድ ቁስሎች (የተመርዙ) ነቀርሳ እደገኛ የሆነውን ነቀርሳ ሊያመጡ ይችላሉ ነገር ግን ነቀርሳ ብራሱ እደገኛ እይደለም ነቀርሳ ከያዘው ከመኖርና ከመጠጋት ነቀርሳው ሊተላለፍ ኣይችልም ኣንዳንድ የነቀርሳ ዓይነቶች ለምሳሌ የጡትና የኮለን ከትውልድ ወደ ትውልድ የሚተላለፉ ሊሆኑ ይችላሉ እነዚህ ዓይነት ነቀርሳዎች በቤተሰብህ ውስጥ የያዙ ካሉ እንተንም ኣንተንም ልይዝህ ዕድሉ የሰፋ ነው እስቀድምህ ምርመራ በማድረግ እራስህን ኣድን።

የነቀርሳ ማስጠንቅቅያ ምልክቶች

1. ያለ ሙከራ ብዙ ክብደት ማጣት
2. ብዙ መሳል ተሎ የማይጠፋ ጉንፋን በሳምባ ነቀርሳ ያልሆነ
3. ደም የቀላቅለ ጉንፋን(አክታ) ደም የቀላቀለ ሽቅብታ (ማስታወክ)ከደም የተቀላቀለ ሰገራ
4. ብሴት ብልት በወር አበባ ምክንያት ያልሆነ ደም ሲፈስ
5. በቆዳ ላይ ያልተለመደ ለውጥ ሲታይ
6. የማይድን የቆዳ ቁስል
7. ያለ ምክንያት መታከትና ድካም
8. ግልጽ ያልሆነ የስቃይ ስሜት

ከላይ የተጠቀሱት የማስጠንቅቅያ ምልክቶች የታዩበት ሰው ንቀርሳ አለው ማለት አይደለም ምክንያቱም ምልክቶቹ በሌላ ምክንያት ሊከሰቱ ይችላሉ እንዱ ወይንም ክዚያ በላይ ምልክቶች ከታዩብህ ምርመራን ለማካሄድ ድክቶርህን ሃኪምህን ማማከር ይኖርብሃል።

የነቀርሳ ፍዋሳና የጤና ጥበቃ አገልግሎት መከላከያና ጤነኛ ለመሆን የሚወሰዱ እርምጃዎች።

አስቀድመው መከላከል በጣም ጠቃሚ ነው ነገር ነው ጥሩ አመጋገብ ማዘውተር እስፖርት መስራት ሰውነትን መቆጣጠር ጤነኛ እንድትሆን በታም አስፈላጊ ናቸው እንዲሁም የነቀርሳ ማስጠንቀቅያ ምልክቶች ሆነ ሌላ የጤና ችግር ስያጋጥምህ ሓኪምህን መጎብኘት በጣም እስፈላጊ ነው ምልክቶችንም ስታይ ሓኪምህ ምርመራ እንድታደርግ ሊያዝልህ ይችላል ምልክቶቹ ሲታዩ ሕክምና ማድረግ በሽታውን ለመፈወስ በቀላሉ ይቻላልና ሓኪምህን ነቀርሳ እንዳለብህ ማወቅ ይችላል ነገር ግን ገና በለጋነቱ በሽታውን በማግኘትና ለመፈወስም ሆነ ለመቆጣጠር ዕድሉ የሰፋ ነው።

የተለያዩ የነቀርሳ ዓይነቶች ኣሉ ኣንዳንዶቹ ለማከም ቀለል ይላቃ ከሌሎቹ የነቀርሳ ሕክምና(ምድሓኒት) ተሻሽሎኣል የቀድሞው የነቀርሳ ሕክምና ብዙ ጎጂ የሆኑትን ኅኖችን ስለነበሩት ፍወሳው ያሰቃይ ነበር ኣሁን ግን ኣዲስና እስተማማዉ የነቀርሳ ሕክምና ተግንቶኣል ነሆኃሳ በለጋነቱ ከተግዉ ሓኪሞቹ ይህ ኣዲስ የሕክምና ዜና መሳርያና መበጠቀም ብሽተኛውን ሳይቸገርና ሳይሰቃይ ሊያድኑት ይችላሉ ነቅርሳ ያዘህ ማለት የሞት ዕጣ ኣገጠመህ ማለት ኣይደለም ወይንም እንድትሞት የኣምላክ ፍቃድ ሆን ማለት ኣይደለም ነቀርሳ ያዛቸው ሰዎች ብዙ ግዜ ይድናሉ ኣይሞቱም ነቀርሳ ያዘዉ ብለህ ተስፋ ኣትቁረጥ ሕክምና ለማድረግ ተጣጣር ብዙ ዓይነት ነቀርሳዎች ሊፈወሱ ይችላሉ።

ስለ ነቀርሳ ጥያቄ ካልዎት ወይንም ስለንቀርሳ ብበለጠ ለመረዳትና ለማወቅ ከፈልጉና ብግዜው ምርመራ ለማድረግ ከፈልጉ የቤተሰብ ሓኪምዎን ቀጠሮ የዘው ያነጋግሩ።

ጽሑፉ ከ ኣሜሪካ ካንሰር ሶሳይቲ መጽሄት ስለካንሰር ማወቅ የሚገባን ነገሮች በሀርቦርቪው መዲካል ሰንተር ኤኤንካርት እና ሃውስ ኮልስ ሰንተር፣ የትርጉም እርዳታ ከ ኣክሰሲንግ ሄልዝከር ኣኢኢንፎርመሽን ፕሮጀክት የተሰጠ በናሽናል ላይብረሪ ኦፍ መድሰን የሚደገፍ።